

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

март 2022 / број 114 **3/2022**

Забрана коришћења алкохола на радном месту и поступци послодаваца

- ▶ Резервисане јавне набавке
- ▶ У сусрет планираној дигитализацији у здравству
- ▶ Нестандардни облици рада код послодавца
- ▶ Међусобни однос кривичних дела против права по основу рада и кривичних дела против службене дужности
- ▶ Дискриминација у грађанској судској пракси – други део

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Богдан Д. Тодоровић
Вера Кусовац
Драгана Марчетић
Душан Рајаковић
Жељко Албанезе
Марко Николић
Милош Јовић
Снежана Марјановић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбасић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева
и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
- Год. 3, бр. 25 (окт. 2014). - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

У пракси се често поставља питање како послодавац да поступа ако постоји сумња да запослени долази на посао или ради под дејством алкохола, као и које мере у том смислу може да предузме, а да буду у складу са законом, па смо у тексту „Забрана коришћења алкохола на радном месту и његови последици за послодавца” покушали да разјаснимо недоумице у вези са наведеним питањем. У оквиру исте рубрике скрећемо пажњу и на текст о раду запослених ван просторија послодавца, који постаје све заступљенији и у Србији.

У рубрици „Јавне набавке” текст је посвећен институту резервисане набавке, при чему је реч о посебном облику социјалних набавки јер је циљ спровођења истих друштвена и професионална интеграција особа са инвалидитетом или особа које су у неповољном положају у друштву.

И у овом броју представљени су карактеристични примери из грађанске судске праксе који се односе на дискриминацију, с тим што је сада акценат на дискриминацији у области рада, дискриминацији по основу националне припадности и пребивалишта и дискриминацији по основу права на имовину, као и на парницама за заштиту од дискриминације због одлука у управним и судским поступцима и начину доказивања аката дискриминације, али и на питању накнаде штете у наведеним парницама.

Међународна и домаћа регулатива заштите права потрошача представљене су у тексту „Поводом...”, док су у рубрици „Кад језик пресуди” приказане студијске анализе памћења и идентификације гласа починилаца кривичних дела, уз конкретне случајеве.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутом, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца”, „Регистар прописа донетих између два броја” и „Календар важења правних аката”.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – ПРОПИСИ У ПРАКСИ отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа redakcija@legeartis.rs

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

Зашто баш **PROPISI.NET?**

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

У овом броју...

РАДНО ПРАВО

- 4 Забрана коришћења алкохола на радном месту и поступци послодаваца
- 13 Нестандардни облици рада код послодавца
- 19 Дисциплински поступак против полицијског службеника

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

- 24 Резервисане јавне набавке

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 30 Дискриминација у грађанској судској пракси – други део

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

- 51 У сусрет планираној дигитализацији у здравству

КРИВИЧНО ПРАВО

- 57 Међусобни однос кривичних дела против права по основу рада и кривичних дела против службене дужности

РУБРИКЕ

- 56 Календар аката
- 61 Портал читалаца
- 69 Кад језик пресуди: Идентификација починилаца кривичних дела на основу гласа
- 78 Поводом Међународног дана заштите потрошача
- 89 Преглед прописа донетих између два броја

Забрана коришћења алкохола на радном месту и поступци послодаваца

Запослени који је под утицајем алкохола представља опасност на радном месту, и то не само за себе већ и за друге запослене и укупан процес рада. Закон о раду даје овлашћење послодавцу да запосленог за ког сумња да је под дејством алкохола или других опојних средстава упуту на одговарајућу анализу у здравствену установу, али је изузетно важно и да послодавац пропише начин и поступак утврђивања присутности алкохола или других опојних средстава у организму запослених.

Мр Жељко Албанезе

Увод

Закон о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење – даље: Закон), као општи и системски закон у области радних односа, прописује одговорности запослених за повреде радних обавеза и за непоштовање радне дисциплине. При томе, када се ради о радној дисциплини, Закон прописује карактеристичне случајеве непоштовања радне дисциплине који подлежу санкционисању од стране послодаваца, међу којима је и забрана уношења и конзумирања алкохола у пословним просторијама послодавца. У наставку текста следи више детаља о томе како наведене законске одредбе применити у пракси.

1. Законске одредбе

Основни законски пропис који санкционише алкохол(исаност) на радном месту јесте Закон о раду, који у члану 179. став 3. тачка 4) утврђује да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који не поштује радну дисциплину, и то због:

- доласка на рад под дејством алкохола или других опојних средстава;
- употребе алкохола или других опојних средстава у току радног времена **које има или може да има утицај на обављање посла.**

Дакле, употребу алкохола на радном месту Закон сврстава у непоштовање радне дисциплине, што је уједно и могући отказни разлог. Као допуну датим одредбама Закон у ставу 4. члана 179. утврђује да послодавац, ради утврђивања да ли је запослени под дејством алкохола или других опојних средстава на радном месту, може да:

- 1)** запосленог упуту на одговарајућу анализу у овлашћену здравствену установу коју сам одреди, о свом трошку, или
- 2)** постојање наведених околности утврди на други начин у складу са општим актом.

Одбијање запосленог да се одазове на позив послодавца да обави такву анализу сматра се непоштовањем радне дисциплине. Том одредбом се, пре свега, послодавцу даје законско овлашћење да запосленог за ког сумња да је под дејством алкохола или других опојних средстава упуту на одговарајућу анализу у овлашћену здравствену установу (установу која има лиценцу за обављање здравствене делатности), било приватну било установу која је у оквиру мреже здравствених установа. Као што се види, Закон даје основ – разлог за утврђивање кршења радне дисциплине, али начин на који се то кршење открива и констатује, у крајњем и

истом упозорењу послодавац обавештава запосленог да је оценио да постоје олакшавајуће околности, односно да природа учињеног дела није таква да у том моменту треба да уследи отказ, али ако запослени учини поново исто или друго дело које је основ за отказ, послодавац може да му откаже уговор о раду без поновног упозорења. Дакле, смисао упозорења је да се запосленом стави до знања да је својом радњом, односно поступком изазвао настанак отказног разлога, како би се изјаснио о свему што му се ставља на терет, а пре свега о томе да ли је нарушио радну дисциплину. С тим у вези, циљ упозорења је да се запосленом омогући да изнесе одбрану и изјасни се о радњама за које послодавац сматра да престављају разлог за отказ уговора о раду.

У ставу 2. члана 180. Закон обавезује послодавца да је у упозорењу дужан да наведе:

- основ за давање отказа,
- чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и
- рок за давање одговора на упозорење.

Посебно треба нагласити да, сходно члану 181. Закона, послодавац није дужан да достави упозорење синдикату чији је запослени члан, мада је у наведеном члану Закона предвиђена могућност да запослени уз изјашњење може да приложи мишљење синдиката чији је члан у року од осам дана од дана достављања упозорења. У ставу 2. члана 181. Закон прописује да је послодавац дужан да размотри приложено мишљење синдиката, које му запослени достави уз изјашњење на упозорење.

Нестандардни облици рада код послодавца

Будишће њажљиви када нешћо њожелишће. Можда се осћвари – кинеска пословица

Тренд рада од куће и рада на даљину и даље расте, тако да су у овом тексту сагледани различити аспекти тих флексибилних облика рада.

Вера Кусовац

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Један од значајнијих стандарда достојанственог рада је достојанствено радно време и комбинација рада, породице и приватног живота. Генерална Скупштина Међународне организације рада (даље: МОР) 20. јуна 1996. године усвојила је Конвенцију о раду код куће број 177. и Препоруку о раду код куће број 184. из исте године. Европски социјални партнери донели су оквирни Споразум о раду на даљину 2002. године. Израз „teleworking” први пут је употребљен седамдесетих година

прошлог века. Република Србија није ратификовала Конвенцију МОР-а о раду код куће, као ни Препоруку о раду код куће. Законом о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/05... 95/18 – аутентично тумачење – даље: Закон) прописана је могућност заснивања радног односа за обављање послова ван просторија послодавца (рад на даљину и рад од куће).

СТАНДАРДИ ДОСТОЈАНСТВЕНОГ РАДА МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДА

Конвенција о раду код куће прокламује једнакост у радноправном третману радника код куће, односно на даљину и осталих радника. То се, пре свега, односи на заштиту здравља и безбедност на раду, обавезно здравствено осигурање, висину зара-

Недавно је немачки Виши савезни суд до-нео пресуду у вези са радом запосленог који је радио од куће, који се, идући из спаваће собе до радне просторије, оклизнуо и повредио. Према схватању поменутог суда запослени је, технички гледано, путовао на посао. Прво, јутарње путовање од кревета до просторије за рад представља пут на посао, за шта је пред-виђено осигурање. Стандарди које примењују високоразвијене земље (Немачка, Швајцарска и др.) нису примењиви код нас.

Мало је вероватно да ће већи број запо-слених имати одвојену просторију за рад. У Швајцарској се поједини послодавци, када је у питању режим рада запосленог код куће, обавезују да учествују у трошковима станари-не 20%. У Хрватској је у припреми нови Закон о раду, којим ће се, поред осталог, прописати да је за рад од куће обавеза послодавца да плаћа режију. Осим тога, родитељ који има дете старости до осам година живота само изузет-но може да буде одбијен од стране послодавца да ради од куће.

Поред недовољног и непрецизног норми-рања члана 42. Закона, очигледно је заоста-јање за светском и европском легислативом везаном за рад ван просторија послодавца, а и нема потребне дистинкције између нор-мирања рада од куће и рада на даљину. За-пажа се и непримењивање одредбе члана 42. Закона од стране највећег броја послодавца, односно изнуђено примењивање те одредбе због проглашене пандемије ковид-19. Са ста-новишта *de lege lata*, чињене су грешке тако што су доношењем Уредбе запослени били упућивани на рад од куће на основу решења, а не анекса уговора о раду.

Сагласно члану 22. став 1. Закона о ин-спекцијском надзору („Сл. гласник РС” бр. 36/2015, 44/2018 – др. закон и 95/2018) увиђај у стамбеном простору ради утврђивања чи-њеница инспекција може да врши на основу писане одлуке надлежног суда, ако намерава да изврши увиђај, осим када се увиђај врши

на захтев или уз изричито писани пристанак власника или корисника стамбеног просто-ра. Према досадашњем искуству, инспекција рада не врши надзор када се догоди повреда на раду код куће.

Уколико је запослени код куће имао повре-ду на раду, послодавац, *proprio motu*, одлучује да ли ће да призна повреду (уколико сматра или има доказе) и изда извештај о повреди на раду или не. Уколико призна повреду на раду, извештај о повреди на раду доставља Републичком фонду за здравствено осигура-ње, који, опет, цени да ли ће признати повреду код куће или не.

Од номотехнике, укључујући ту и шире познавање језика (граматика, синтакса, ин-терпункција), зависи и примена позитивног права. Сагласно одредби члана 1. став 1. За-кона, права, обавезе и одговорности из рад-ног односа, односно по основу рада уређују се тим законом и посебним законом у складу са ратификованим међународним конвенци-јама. Као што је раније наведено, Република Србија није ратификовала Конвенцију број 177. о раду код куће, као ни Препоруку број 84 о раду код куће из 1996. године. Редефи-нисањем одговарајућих одредби Закона које се односе на рад ван просторија послодав-ца, доследном применом истог закона, као и осталих прописа с тим у вези, селективним коришћењем искустава из упоредноправне праксе и уређивањем рада ван просторија послодавца аутономним актима послодавца, сагласно Закону, наведени режим рада запо-слених при обављању одређених послова и радних задатака требало би убудуће да буде доминантнији у односу на ригидно прописи-вање појма радног односа код послодавца и радног места запосленог.

Побољшање нормативног оквира, уз ис-пуњење и свих других наведених чинилаца, допринеће убудуће, по нашем мишљењу, да-љој флексибилизацији и модернизацији рада запослених и послодавца.

* Из излагања И. Секуловића на конференцији „Будућност рада – Прекретница за нове слободе у домену достојанственог рада или бржи пут ка прекарном раду”, у организацији Центра за истраживање јавне политике, одржаној 25. новембра 2020. године.

Дисциплински поступак против полицијског службеника

У тексту пред читаоцима размотрено је питање дисциплинског поступка који се покреће и води против полицијског службеника, које је регулисано одредбама Закона о полицији.

Богдан Д. Тодоровић,
адвокат

Дисциплински поступак, као посебна врста пеналног поступка којим се утврђује постојање дисциплинске одговорности запосленог и по његовом окончању изриче одговарајућа дисциплинска мера, уређен је одредбама оних закона који се примењују на посебан режим радних односа, којима је истовремено уређено и питање дисциплинске одговорности оних који су запослени у том режиму.

1. ОПШТЕ О ДИСЦИПЛИНСКОМ ПОСТУПКУ

Имајући у виду да се у дисциплинском поступку утврђују елементи повреде радне обавезе, при чему није нужно да су се истовремено остварили и елементи неког кривичног дела, закључак је да је дисциплинска одговорност шири појам од кривичне одговорности. Дисциплински и кривични поступак представљају врсте пеналних поступака који се покрећу и теку независно један од другог. Предмет дисциплинског поступка у сваком конкретном случају јесте утврђивање постојања повреде радне обавезе и утврђивање одговорности учиниоца исте, па ако се током поступка докаже да је она извршена, тада ће бити изречена одговарајућа дисциплинска мера, док ће у супротном запослени бити ослобођен одговорности. Међутим, могуће је да повреда радне обавезе истовремено садржи елементе бића кривичног дела, па се тако истовремено покрећу и воде и дисциплински и кривични поступак, при чему се у дисциплинском поступку испитује постојање

обележја повреде радне обавезе, независно од тога што иста може да се поклопи са обележјима одређеног кривичног дела.

Суштина дисциплинског поступка је у томе да се он покреће и води поводом повреде радне обавезе запосленог који је повреду учинио, тако да се на исти примењују одредбе дисциплинског процесног права, чији је значајан број садржан у Закону о државним службеницима, Закону о полицији и Закону о Војсци Србије, који, дакле, поред материјалних, садрже и процесне одредбе које регулишу дисциплински поступак. Иначе, већина прописа којима су уређена правила дисциплинског поступка, а нису уређена одредбама закона који уређују посебан режим радних односа, сходно упућују на супсидијарну примену Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС” бр. 18/2016 и 95/2018 – даље: ЗУП).

Сличности између дисциплинског и кривичног поступка преовлађују, док су разлике слабије изражене. Пре свега треба истаћи да и један и други поступак представљају посебне врсте казних поступака за које је заједничко да постоји процесни захтев који је управљен према једном индивидуално одређеном лицу.

2. ДИСЦИПЛИНСКИ ПОСТУПАК ПРОТИВ ПОЛИЦИЈСКОГ СЛУЖБЕНИКА

Када је реч о дисциплинском поступку који се води против полицијских службеника, најпре треба напоменути да су то државни службеници у односу на које се примењује Закон о полицији („Сл. гласник РС” бр. 6/2016, 24/2018 и 87/2018 – даље: ЗП), којим је уређено како питање дисциплинске одговорности тако и дисциплински поступак. Закон о полицији, као такав, представља *lex specialissimus* у односу на Закон о државним службеницима („Сл. гласник РС” бр. 79/2005, 81/2005,

(Уредба, члан 10, став 2). Прекинути поступак наставиће се кад престану сметње које су изазвале прекид (Уредба, члан 10, став 3).

Дисциплински старешина који у току јавне расправе утврди да није неопходно саслушање неког сведока или других лица може да одлучи да се докази изведу читањем њихових ранијих изјава или да одустане од извођења тог доказа (Уредба, члан 11, став 1). По завршеном доказном поступку он даје завршну реч запосленом, заступнику, односно пуномоћнику (Уредба, члан 11, став 2).

Како је у претходном делу чланка наведено, против првостепених дисциплинских решења лице против којег се води поступак и лице које је покренуло поступак имају право приговора Дисциплинској комисији. Председник и члан већа Дисциплинске комисије из Министарства унутрашњих послова може да буде запослени који има најмање пет година искуства у вођењу првостепеног дисциплинског поступка, најмање десет година радног искуства у Министарству унутрашњих послова и да није дисциплински кажњаван (Уредба, члан 13, став 1).

За представника јавности може да буде именовано свако пунолетно лице које је држављанин Републике Србије и које је достојно функције представника јавности у већу Дисциплинске комисије. Приликом именовања узимају се у обзир знање, стручност и познавање прописа из области унутрашњих послова (Уредба, члан 13, став 2). Представник јавности не може да буде адвокат нити лице које пружа правне услуге уз накнаду, као ни лице које обавља неспојиве и друге послове који могу да доведу у сумњу његову непристрасност (Уредба, члан 13, став 3).

Приговор је правно средство које стоји на располагању запосленом о чијој дисциплинској одговорности је одлучено у првом степену, као и лицу које је покренуло дисциплински поступак. Они имају право да поднесу приговор Дисциплинској комисији (Уредба, члан 14, став 1) у року од осам дана од дана достављања решења (Уредба, члан 14, став 2).

Запосленом којем је изречена дисциплинска мера престанка радног односа, радни однос престаје на дан коначности решења којим је дисциплинска мера изречена.

4. ЗАКЉУЧАК

Узимајући у обзир све наведено, као и чињеницу да у нашем законодавству нема посебног закона који регулише питање дисциплинске одговорности и дисциплинског поступак, одредбе о истом садржане су како у законима који регулишу посебан режим радних односа, тачније у Закону о државним службеницима, Закону о полицији и Закону о Војсци Србије, тако и у другим прописима. С друге стране, одредбе Закона о раду које се примењује на општи режим радних односа не садрже правила која регулишу наведену материју. Наиме, већина прописа којима се уређују правила дисциплинског поступка упућују на супсидијарну примену Закона о општем управном поступку и других прописа, који пружају поуздани основ за законито вођење дисциплинског поступка. Имајући у виду и податак да ни у земљама упоредног права нема закона који је искључиво посвећен регулисању материје дисциплинске одговорности и дисциплинског поступка, уз изузетак законодавства Француске, које познаје закон којим је посебно и скоро у целисти регулисана предметна материја, јасно је да у датој области права и те како има простора за унапређење.

Дакле, ако се у виду има да дисциплинска одговорност заузима централну позицију радног законодавства сваке државе, а радно законодавство је уско повезано са укупним односима унутар сваког друштва, при том узимајући у обзир да рад представља основ опстанка запосленог и његове породице, као и чињеницу да је он слабија страна у радном односу, наведено јасно указује на то какав и колики значај има дисциплинска одговорност. Како наше законодавство нема посебан закон посвећен дисциплинској одговорности и дисциплинском поступку, остаје нада да ће у блиској будућности законодавна власт наше државе Републике Србије попунити постојеће празнине у тој области права одговарајућим законским решењима и на тај начин поменућу област ставити под пуну контролу и исту унапредити, а самим тим и односе у друштву подићи на виши степен.

Резервисане јавне набавке

Резервисане јавне набавке имају за циљ да се подстакне запошљавање инвалидних лица и лица у неповољном положају, али и њихову бржу интеграција у друштво.

Милош Јовић,
експерт за јавне набавке

ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР

Резервисане набавке, као „институт”, односно посебан облик социјалних набавки, први пут су прописане директивама Европске уније из 2004. године, а дефинисане су и актуелним директивама ЕУ из области јавних набавки (број 2014/24/ЕУ). Чланом 20. Директиве прописано је да државе чланице могу да резервишу право учешћа у поступцима јавне набавке за заштитне радионице и привредне субјекте чији је главни циљ друштвена и професионална интеграција особа са инвалидитетом или особа које су у неповољном положају или могу да предвиде да се такви уговори извршавају у оквиру програма заштитеног запошљавања, под условом да најмање 30% запослених у тим радионицама, привредним субјектима или програмима чине радници са инвалидитетом или са посебним потребама.

За разлику од претходне директиве, која је предвиђала да уговори могу да се резервишу за заштитне радионице и друге привредне субјекте који запошљавају минимум 50% особа са инвалидитетом, Директива 2014/24/ЕУ проширује могућност тзв. позитивне дискриминације на друга социјална предузећа чији је главни циљ давање подршке друштвеној и професионалној интеграцији или реинтеграцији особа са инвалидитетом или особа у неповољном положају, као што су незапослени и припадници мањина у неповољном положају, или на други начин друштвено маргинализованих група. Услов је да најмање 30% запослених у тим радионица-

ма, привредним субјектима или програмима чине особе са инвалидитетом или особе које су у неповољном положају (дугорочно незапослени, старије особе, бивши затвореници, лечени зависници, припадници мањина итд.). Предметне одредбе Директиве ЕУ императивног су карактера, тако да су их у своја законодавства унеле државе чланице ЕУ, али и државе кандидати за чланство, попут Републике Србије.

У Републици Србији резервисане јавне набавке уведене су у систем јавних набавки Законом о јавним набавкама из 2008. године, као набавке услуга и добара од предузећа за радно оспособљавање, професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалидних лица, ако су набавке непосредно повезане са делатношћу оспособљавања, професионалне рехабилитације и запошљавања тих лица, при чему су сви учесници у заједничкој понуди и сви подизвођачи морали да буду из наведене групације предузећа. Интересантно је да се наведени вид резервисане јавне набавке (која тада није носила тај назив) спроводио у преговарачком поступку без објављивања јавног позива.

Сходно наредном Закону о јавним набавкама из 2012. године, наручилац је могао да спроведе поступак јавне набавке у ком су могле да учествују само установе, организације, удружења или привредни субјекти за радно оспособљавање, професионалну рехабилитацију и запошљавање лица са инвалидитетом, ако та лица чине најмање 30% запослених, при чему су сви учесници у заједничкој понуди и сви подизвођачи морали да буду из наведене групације. Иако је дата одредба пренета из Директива ЕУ, такав захтев био је погрешан, с обзиром на то да је Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом још у време доношења ЗЈН/2012 било прописано

уговоре који су им били претходно додељивани. Намера дате одредбе Директиве је да се државама омогући да ограниче учествовање у поступку јавне набавке на организације у власништву запослених и слична тела (члан 77. Директиве 2014/24/EU). Врло сличне одредбе постоје и у Директиви 2014/25/EU (члан 94).

Сходно томе, Република Србија одлучила је да имплементира наведене одредбе, тако да члан 76. ЗЈН дефинише услуге у погледу којих наручилац може да резервише право учешћа у поступцима јавних набавки само за организације које испуњавају одређене услове. Реч је о одређеним здравственим услугама, услугама социјалне заштите и услугама у области културе, које су обухваћене конкретним ознакама из Општег речника набавке (CPV ознакама), као што су: 75121000-0: Административне услуге у образовању, 75122000-7: Административне услуге у здравству, 75123000-4: Административне стамбене услуге, 79622000-0: Услуге обезбеђења особља за помоћ у домаћинству, 79624000-4: Услуге обезбеђења особља за негу, 79625000-1: Услуге обезбеђења медицинског особља, 80110000-8: Услуге предшколског васпитања, 80300000-7: Услуге високог образовања, 80511000-9: Услуге обуке особља, 80590000-6: Услуге менторства, 50000000-9: Здравствене и услуге социјалне медицине, 85100000-0: Здравствене услуге, 85111200-2: Услуге медицинске неге у болницама, 85121000-3: Услуге лекарских ординација, 85141000-9: Услуге медицинског особља, 85141210-4: Услуге кућне медицинске неге, 85144000-0: Услуге домова са здравственом негом, 85144100-1: Услуге домова за старање о старим и немоћним лицима, 85310000-5: Услуге социјалне зашти-

те, 85311200-4: Услуге социјалне заштите за особе са инвалидитетом, 85312320-8: Услуге саветовања, 92500000-6: Услуге библиотеке, архива, музеја и друге услуге у области културе, 92600000-7: Услуге у области спорта и др.

Да би правна лица имала право учешћа у „резервисаним“ уговорима за доделу уговора о јавној набавци наведених услуга, морају да испуњавају све следеће услове:

- 1)** да су основане, тј. да им је циљ оснивања у вези са пружањем услуга из области здравствених услуга, услуга социјалне заштите и услуга у области културе;
- 2)** да се добит поново улаже у сврху остварења циља организације, с тим што расподела или прерасподела добити мора да се заснива на начелима учешћа;
- 3)** да се управљачка или власничка структура организације која извршава уговор заснива на власништву запослених или на принципима активног учешћа запослених, или захтева активно учешће запослених, корисника услуга или заинтересованих страна;
- 4)** да организацији није додељен уговор за предметне услуге, у складу са поменутиим чланом, у периоду од претходне три године.

Дата четири услова посматрају се кумулативно и ако није испуњен макар један од њих, тој организацији не може да се додели уговор по наведеном основу.

Када наручилац планира да додели уговор у складу са претходно наведеним, дужан је да у јавном позиву наведе да је реч о резервисаним уговорима, при чему као привредни субјект може да се појави лице које испуњава поменуте услове. Максимално трајање резервисаних уговора за предметне услуге не може да буде дуже од три године.

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издавајемо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.200 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруке и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Дискриминација у грађанској судској пракси – други део

Тема првог дела текста о заштити од дискриминације кроз грађанску судску праксу била су нека општа питања која се тичу примене овог, за наш правни систем, релативно новог института. Други део представља покушај пружања одговора на конкретна питања везана за праксу судова у наведеној области, која, са становишта примене права, могу да се сматрају релевантним, било због ставова и мишљења изражених у одлукама било због тога што се у пракси појавило више спорова по основу дискриминације који се заснивају на битно истом чињеничном основу.

Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду

Снежана Марјановић,
судија Вишег суда у Београду

ДИСКРИМИНАЦИЈА У ОБЛАСТИ РАДА

Непосредна дискриминација по основу пола у области рада и запошљавања

Облици дискриминације које Закон о заштити од дискриминације предвиђа (члан 5) подразумевају непосредну и посредну дискриминацију, као и повреду начела једнаких права и обавеза, позивање на одговорност, удруживање ради вршења дискриминације, говор мржње, узнемиравање, понижавајуће поступање и полно и родно узнемиравање и навођење на дискриминацију. Сегрегација је сваки акт којим физичко или правно лице раздваја без објективног и разумног оправдања друга лица или групу лица на основу личног својства из члана 2. став 1. тачка 1) поменутог закона. Добровољно одвајање од других лица на основу личног својства не представља сегрегацију.

Облик дискриминације је и навођење на дискриминацију. Дискриминација постоји ако се лице или група лица наводе на дискриминацију давањем упутстава како да се предузимају дискриминаторски поступци или навођењем на дискриминацију на други сличан начин.

Непосредна дискриминација, према члану 6. Закона, постоји ако се лице или група лица због личног својства у истој или сличној ситуацији било којим актом, радњом или пропуштањем стављају или су стављени у неповољнији положај, или би могли да буду стављени у неповољнији положај. **Посредна** дискриминација (чл. 7) постоји ако на изглед неутрална одредба, критеријум или пракса лице или групу лица ставља или би могла да стави због личног својства у неповољан положај у поређењу са другим лицима у истој или сличној ситуацији, осим ако је то објективно оправдано легитимним циљем, при чему су средства за постизање тог циља примерена и нужна.

Из образложења:

Првостепеном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је тужени извршио **непосредну дискриминацију по основу пола у области рада и запошљавања тужиоца** приликом спровођења конкурса за пријем у радни однос на радно место административног радника, расписаног на сајту Националне службе за запошљавање у јулу 2016. године. Ставом другим изреке обавезан је тужени да исплати тужиоцу износ од 30.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете због повреде права личности, са законском затезном каматом од 11. 7. 2019. године до исплате. Ставом трећим изреке делимично је одбијен захтев тужиоца да му тужени исплати и износ пре-

Из образложења:

[...] Основано се жалбеним наводима указује на погрешну примену материјалног права – одредбе члана 200. ЗОО – приликом одмеравања висине правичне новчане накнаде нематеријалне штете због повреде права личности. Накнада нематеријалне. штете, у смислу одредбе члана 200. ЗОО, по својој природи представља моралну сатисфакцију, чији је циљ да се уравнотежи поремећај у психичкој сфери оштећеног, ком досуђена накнада треба да омогући да донекле лакше савлада душевне болове и патњу које је претрпео. Износ новчане накнаде који суд досуђује мора да буде правично и одговарајуће одмерен, те примерен друштвено-економским условима у којима се досуђује. То подразумева да суд цени све субјективне и објективне околности конкретног случаја које су од утицаја на висину накнаде (начин и средство којима су повређена заштићена добра, средину у којој оштећени живи и ради, последице које су настале), јер накнадом не сме да се погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. У том смислу цењен је **субјективни осећај повређености и понижености тужиоца** којем је нарушено право једнаких могућности за заснивање радног односа, посебно околност да је тужени исказао **упорност и истрајавање у дискриминацији** и након што му је тужилац указао на кршење закона, што је код тужиоца **појачало интензитет и трајање душевних болова**. Такође, цењена је и **важност повређеног добра**, као и чињеница да су заштита од и забрана дис-

криминације и начело једнаке заштите права прописани Уставом РС, Законом о раду и Законом о забрани дискриминације..

(Одлука Апелационог суда у Београду Гж бр. 9639/19 од 25. 2. 2021)

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Прописи који регулишу забрану дискриминације усклађени су са међународним правним оквиром у датој области и штите права грађана у довољној мери. Проблем у таквим парницама ипак је у домену доказивања јер је на тужиоцу терет доказивања вероватноће постојања дискриминаторског поступања, што може да буде повезано са тешкоћама прибављања доказа од јавних и других институција и да изискује велику активност и ангажовање, како материјално тако и персонално. Оно што може да се запази јесте да се систематски још увек на задовољавајући начин не прати остваривање поменутог права. Постојао је велики број типских тужби у одређеним предметима, на пример тзв. ратних резервиста који су у једном периоду значајно утицали на рад судова, па то може да створи лажну слику о већем броју парница за заштиту од дискриминације. То би требало узети у обзир приликом наредних измена прописа и омогућити добар законодавни оквир, који може да пружи адекватну и брзу заштиту права већег броја лица, уз мање трошкове и без угрожавања рада суда у осталим предметима кроз било какав вид тзв. колективних тужби.

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Наменен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруке и информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

У сусрет планираној дигитализацији у здравству

Применом електронских услуга и технологија олакшаће се живот грађана тако што ће се смањити непотребан утрошак времена и шалтера који су препрека за приступ здравственој заштити. Дигитализација у здравственом систему омогућиће да грађани имају једноставан приступ медицинској документацији, као и да на безбедан начин комуницирају са здравственим радницима.

Др Душан Рајаковић,
спец. менаџмента здравствених
установа

УВОД – СТРАТЕШКИ И ПРАВНИ ОКВИР

Као један од приоритета, Влада Републике Србије утврдила је Програм дигитализације у здравственом систему за период 2022–2026. године и на тај начин истакла бригу о здрављу грађана, али и потребу за јачањем здравства кроз дигитализацију и развој здравствених услуга, као и за повећањем ефикасности јавне управе. У циљу унапређења квалитета здравствене заштите неопходно је међусобно повезивање здравствених установа модерним софтверским решењима, која ће омогућити брзу и безбедну размену података у електронском облику и доношење одлука базираних на подацима, што је у складу и са Агендом Уједињених нација за одрживи развој, односно Резолуцијом Генералне скупштине УН, у којој је истакнуто да „развој информационо-комуникационих технологија има велики потенцијал да убрза људски напредак, и да развије знања у различитим областима, укључујући и медицину.”

Институционални оквир, кроз који се планирају мере, првенствено чине Министарство здравља, Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут”, здравствене установе, Републички фонд за здравствено осигурање, Агенција за лекове и медицинска средства, војне здравствене установе које су у саставу Министарства одбране и друге уста-

нове. Нормативни оквир чини група закона и прописа који регулишу инфраструктуру и начин поступања управе у електронском облику, и то Закон о електронској управи и подзаконски акти који се директно примењују на све здравствене установе у јавној својини и државне органе, као и Закон о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању и подзаконски акти, јер уређује начин креирања и чувања електронског документа и квалификоване услуге у тој области. С друге стране, анализа правног оквира пре свега упућује на одредбе Закона о здравственој заштити, Закона о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства, Закона о здравственом осигурању и Закона о правима пацијената.

ПРЕГЛЕД САДАШЊЕГ СТАЊА И ИЗАЗОВА

Дигитализација у здравству једна је од области коју уређује информационо друштво, поред електронске управе, електронског правосуђа, електронске трговине и других области друштва. Информационо друштво представља друштво и економију који омогућавају оптимално коришћење различитих облика информационо-комуникационих технологија. То подразумева очекивање да у једном информационом друштву људи са лакоћом користе нове облике електронских комуникација у свим приликама: на радном месту, у образовним установама, у кући, при раду, па и приликом пружања услуга у здравству.

размену и приступ подацима учесницима у пружању здравствене заштите ван оквира индивидуалних организација. Осим тога, применом дигиталних технологија и стандардизацијом података отвориће се врата новим могућностима за оптималнији и ефикаснији рад – анализом деперсонализованих здравствених података, као и оперативних података на свим нивоима.

3. Доступност здравствене заштите. На основу успостављене визије дигитализације у здравственом систему здравље грађана Србије добија примарни значај. Из тог разлога потребно је да се обезбеди информисаност грађана у вези са њиховим здравственим стањем омогућавањем безбедног електронског приступа њиховим здравственим подацима. Осим тога, потребно је да се поједностави и обезбеди лакша доступност здравственој заштити применом електронских услуга и технологија. Грађани ће бити у могућности и да електронски приступе подацима који доприносе превентивном деловању и очувању здравља. Осим тога, применом електронских услуга и технологија олакшаће се живот грађана, смањивањем непотребног утrophка времена испред шалтера, који су препрека за приступ здравственој заштити. Дигита-

лизација у здравственом систему омогућиће да грађани на безбедан начин могу да комуницирају са здравственим радницима при постављању дијагнозе или прописивању терапије – коришћењем дигиталних технологија у ситуацијама када је то могуће.

4. Безбедност коришћења електронских услуга и технологија. Приступање грађана својим здравственим подацима у електронском облику, као и приступ подацима од стране здравствених радника ради пружања здравствене заштите, представља посебно осетљиво питање услед потребе заштите безбедности података при омогућавању строго ауторизованог приступа подацима. Поред тога, потреба сигурног чувања података и омогућавање приступа наведеним подацима у сваком тренутку од посебног је значаја када се говори о здравственим системима и подацима, с обзиром на то да њихова доступност и сигурност директно утичу на животе грађана. Из тог разлога општи циљ обавезно укључује и наглашава потребу за успостављањем безбедног коришћења електронских услуга, уз гарантовање безбедности података и заштиту приватности података грађана Србије у складу са постојећим законским оквирима.

Календар важења њравних акаџа

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

Пропис	Службени гласник	Датум примене
Закон о употреби српског језика у јавном животу и заштити и очувању ћириличног писма	„Сл. гласник РС” бр. 89/2021	примењује се од 23. 3. 2022.
Закон о изменама и допунама Закона о порезима на имовину	„Сл. гласник РС” бр. 118/2021	одредбе чл. 3, 6, 7, 9, 10, 14. и 16. овог закона у делу у ком се односе на порез на наслеђе и поклон, односно на порез на пренос апсолутних права употребљаваних моторних возила, који се врши између физичких лица која нису обвезници пореза на додатну вредност, као и одредбе чл. 8, 13, 17. и 19. овог закона, примењиваће се од 31. марта 2022.
Правила о спречавању злоупотреба на тржишту електричне енергије и природног гаса	„Сл. гласник РС” бр. 103/2021	примењују се од 1. 4. 2022.

Међусобни однос кривичних дела против права по основу рада и кривичних дела против службене дужности

Овде аутор настоји да појасни разлике између кривичних дела против права по основу рада и кривичних дела против службене дужности у светлу суштинског неразумевања од стране јавности, чак и стручне.

Марко Николић,
мастер правник

Кривична дела против права по основу рада и кривична дела против службене дужности нормирана су у поглављима 16 и 33 Кривичног законика. Иако их законодавац прецизно раздваја и наизглед прави јасну дистинкцију између њих, ипак се у добром делу, чак и стручне јавности, наилази на суштинско неразумевање. Свакако да сличност између наведених дела заиста и постоји, међутим, дубљим проматрањем материје долази се до несумњивог закључка о њиховој специфичности и одвојености.

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРАВА ПО ОСНОВУ РАДА

Као што то чини у већем делу кривичног законодавства, законодавац и овде остаје доследан у погледу заштите права по основу рада, па заштиту кривичноправним нормама предвиђа као супсидијарну. Наиме, само када поменута права не могу ефикасно да се заштите правним нормама радног и социјалног права, долази до кривичноправне интервенције. Такође, ту долази до изражаја и акцесорни карактер кривичног права.

Наведена кривична дела први пут су сврстана под посебно поглавље Кривичног законика из 1951. године. Права из радног односа заштићена су и Законом о раду и посебним

законима, али и аутономним изворима права, као што су колективни уговори и правилници о раду.

Оно што је карактеристично за поменута кривична дела је то што су бланкетног карактера, што значи да нису детаљно дефинисана кривичним нормама, него се приликом утврђивања постојања кривичног дела морају узети у обзир и норме других грана права, а пре свега Закона о раду. Друго, та кривична дела имају супсидијаран карактер, односно штитиће права по основу рада само када заштита не може да се оствари нормама социјалног или радног права. Наиме, у случају повреде права по основу рада, примарна заштита остварује се код послодавца или агенције за мирно решавање спорова, па тек уколико заштита не може да се оствари на тај начин, запослени може да се обрати суду. Дакле, кривичноправна заштита права из радног односа јесте супсидијарног и акцесорног карактера.

Законодавац предвиђа следећа кривична дела против права по основу рада:

- повреду права по основу рада и права из социјалног осигурања,
- повреду права при запошљавању и за време незапослености,
- повреду права на управљање,
- повреду права на штрајк и злоупотребу права на штрајк,
- злоупотребу права из социјалног осигурања и
- непредузимање мера заштите на раду.

Не желећи да превише оптерећујемо текст, у наставку ћемо се осврнути само на одређе-

између злоупотребе и прибављене користи. Уколико је до користи дошло на неки други начин, на пример фалсификованим исправама, дато кривично дело неће постојати.

Такође, извршилац кривичног дела злоупотребе службеног положаја може да буде било које службено лице. Да би постојало наведено кривично дело, мора да буде реч о лицу које заиста има овлашћења да доноси релевантне одлуке. Раније законско решење предвиђало је да учинилац датог кривичног дела може да буде и одговорно лице у правном лицу, али сада важећи Кривични законик напушта такво решење.

Проневера

Проневера представља посебан облик кривичног дела утаја, при чему је основни облик прописан у члану 364. ст. 1. Кривичног законика на следећи начин: „Ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист присвоји новац, хартије од вредности или друге покретне ствари које су му поверене у служби или на раду у државном органу, установи или другом субјекту који не обавља привредну делатност, казниће се затвором од шест месеци до пет година.”

Под повереним стварима сматрају се ствари које су запосленом поверене на раду, али и у вези са радом, као и оне ствари у чији је посед ушао приликом обављања послова. Учиниоца тог кривичног дела може да буде не само службено лице него и друго лице које се налази у радном односу у државном органу, установи или другом субјекту који не обавља привредну делатност.

Послуга

Кривично дело послуге прописано је у члану 365. Кривичног законика и гласи: „Ко се неовлашћено послужи новцем, хартијом од вредности или другим стварима које су му поверене у служби или на раду у државном органу, предузећу, установи или другом субјекту или радњи или ове ствари другом неовлашћено да на послугу, казниће се затвором од шест месеци до пет година.”

Дакле, за само постојање кривичне одговорности учиниоца довољно је да се неовла-

шћено послужио наведеним стварима. Одмах се примећује сличност са кривичним делом проневере, али постоје и битне разлике. Наиме, радња извршења наведеног дела састоји се само у неовлашћеној послуги, без намере стицања материјалне користи, као и без присвајања поверених ствари. С друге стране, у погледу кривичног дела проневера постоји лукративни мотив, па се очекује и дело се извршава ради стицања противправне имовинске користи.

На наведену разлику указао је и Врховни касациони суд у пресуди Кзз. 438/16 од 21. 4. 2016. године, при чему је навео следеће: „Суштинска разлика између кривичног дела проневера и кривичног дела послуга састоји се у томе што код учиниоца кривичног дела проневера постоји намера да себи или другом прибави противправну имовинску корист, присвајањем новца, хартија од вредности или других покретних ствари које су му поверене у служби или на раду у државном органу, предузећу, установи или другом субјекту или радњи, док код учиниоца кривичног дела послуга ове намере нема и радња тог кривичног дела је неовлашћено послуживање новцем или другим покретним стварима, које представља привремено узимање тих ствари ради њиховог коришћења са намером да се исте врате.”

Закључак

У претходно наведеном заиста може да се уочи одређена доза сличности између кривичних дела против права по основу рада и кривичних дела против службене дужности. Међутим, та сличност је само привидна. Разлике као што су објект заштите, предмет инкриминације, затим ко може да буде активни субјект, свакако представљају битне елементе сваког кривичног дела понаособ и исте налажу обавезу суштинског прављења разлике.

Такође, остаје очекивање да ће савремена судска праска подвући и прецизније настојати да укаже на разлике између две наведене групе кривичних дела, чиме би се њихово разумевање приближило ширем кругу стручне јавности.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Обавезни општи акти послодавца

П: Које обавезе, у смислу доношења правилника и одговарајућих аката, мора да испуњава послодавац са преко 50 запослених?

О: Пре свега, ту су опште обавезе које се односе на све послодавце: закључење уговора о раду; обавеза да писаним путем обавести о забрани вршења злостављања и правила, обавезама и одговорностима у вези са забраном злостављања на раду; обавеза да изврши оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад приликом заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања; обавеза да води и чува евиденције о запосленима оспособљеним за безбедан и здрав рад; обавеза да оспособи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи; обавеза да организује основну обуку из области заштите од пожара за све запослене одмах по ступању на рад, а најкасније у року од тридесет дана од дана ступања на рад.

Обавеза доношења општих аката у већини случајева односи се на послодавце који запошљавају више од десет запослених, али и ту има изузетака:

■ **Правилник о раду и колективни уговор** представљају опште акте послодавца, при чему Закон о раду не наводи који је то минималан број запослених које треба да има сваки послодавац како би имао обавезу доношења општег акта. Да би се поједноставио садржај уговора о раду, али и да би се што детаљније регулисала сва питања значајна за права обавезе и одговорности послодавца и запослених, требало би да сваки послодавац који запошљава већи број запослених има општи акт.

■ **Правилник о организацији и систематизацији послова** доноси послодавац који има више од десет запослених.

■ **Акт о процени ризика** послодавац доноси послодавац који има макар једног запосленог, док послодавац који има десет и више запослених, поред акта о процени ризика, има обавезу да донесе **и правилник из области безбедности и здравља на раду**. Због епидемије заразне болести ковид установљена је обавеза послодавца на основу Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширења заразне болести, којим се прописују превентивне мере које је послодавац дужан да примени ради спречавања појаве и ширења заразне болести и отклањања ризика за безбедан и здрав рад запослених, као и лица која се затекну у радној околини, када надлежни орган прогласи епидемију заразне болести.

■ **Правилник о поступку унутрашњег узбуђивања**, тако што Закон о заштити узбуђивања у одредби члана 16. предвиђа да је послодавац који има више од 10 запослених дужан да општим актом уреди поступак унутрашњег узбуђивања.

Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом у одредби члана 24. предвиђа обавезу сваког послодавца који има најмање 20 запослених да у радном односу има одређени број особа са инвалидитетом. Послодавац који има од 20 до 49 запослених дужан је да у радном односу има једну особу са инвалидитетом. Послодавац који има 50 и више запослених дужан је да у радном односу има најмање две особе са инвалидитетом, а на сваких наредних започетих 50 запослених по једну особу са инвалидитетом.

■ **Правилник о заштити података о личности**, тако што Закон о заштити података о

сцијлину меру зајосленом наставнику, при чему је дисциплински поступак против зајосленог вођен збој жалбе родитеља на понашање наставника?

О: На решење директора школе о изрицању дисциплинске мере наставнику по пријави из разлога који наводи школа, родитељ ученика нема право на улагање жалбе Школском одбору.

Сходно члану 81. ст. 1. т. 1) Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС” бр. 88/2017, 27/2018, 10/2019, 6/2020 и 129/2021), ученик, родитељ, односно други законски заступник детета и ученика има право да поднесе пријаву Министарству просвете уколико сматра да су му повређена права, утврђена тим или другим законом, у случају:

1) доношења или недоношења одлуке органа установе по поднетој пријави, приговору или жалби.

Пријава може да се поднесе у року од осам дана од дана сазнања за повреду својих права (у конкретном случају од сазнања за одлуку Школског одбора).

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Захтев за заштиту права ако је спроведен поступак јавне набавке, али је процењена вредност набавке испод лимита из члана 27. Закона о јавним набавкама

П: Да ли може да се поднесе захтев за заштиту права ако је спроведен поступак јавне набавке у складу са Законом о јавним набавкама, али је процењена вредност набавке испод лимита из члана 27. Закона о јавним набавкама?

О: У ситуацији када је изричито искључена примена одредби Закона о јавним набавкама на основу члана 27. тог закона, радње које је наручилац предузимао у вези са спровођењем набавке не представљају поступак јавне набавке у складу са одредбама Закона о јавним набавкама, па у случају уложеног захтева за заштиту права у таквом поступку, Републичка комисија, у смислу одредбе члана 226. став

4. тачка 3) Закона, захтев за заштиту права поднет у том случају одбацује посебним решењем јер исти орган није надлежан да у конкретном случају поступа. Изнето је утврђено у више донетих одлука Републичке комисије, с тим што је у издању [Прописи.нет](http://Propisi.net), у делу под називом „Правна мишљења”, доступно Решење Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки бр. 4-00-450/2021 од 7. 10. 2021. године.

Оквирни споразум

П: Да ли наручилац може да закључи оквирни споразум са мањим бројем понуђача од броја који је предвидео у конкурсној документацији?

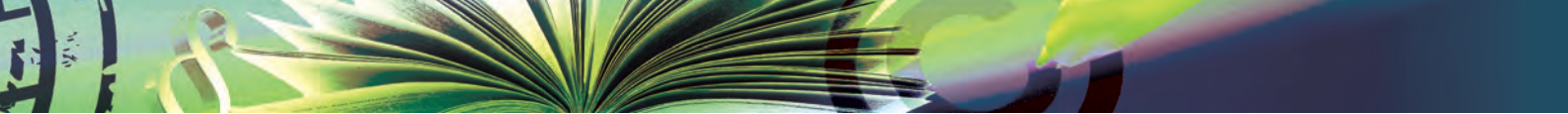
О: Постоји могућност закључења оквирног споразума и са мање од утврђеног броја понуђача.

Када наручилац има право да захтева достављање доказа о испуњености критеријума за квалитативни избор привредног субјекта

П: Да ли наручилац има право да захтева достављање доказа о испуњености критеријума за квалитативни избор привредног субјекта после доношења одлуке о додели уговора?

О: Наручилац је дужан да, пре доношења одлуке у поступку јавне набавке, од понуђача који је доставио економски најповољнију понуду захтева да у примереном року, не краћем од пет радних дана, достави доказе о испуњености критеријума за квалитативни избор привредног субјекта у неоввереним копијама, тако да је супротно закону ако наручилац тек након донете одлуке о додели уговора затражи од изабраног понуђача да достави доказе о испуњености критеријума за квалитативан избор привредног субјекта. Дакле, у конкретном случају, како је наручилац тек након донете одлуке о додели уговора затражио од изабраног понуђача да достави доказе о испуњености критеријума за квалитативан избор привредног субјекта, повредио је одредбу члана 119. став 1. ЗЈН.

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постигао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Идентификација починилаца кривичних дела на основу гласа

На који начин и колико дуго памтимо гласове, колико су поуздане акустичке анализе, а колико људски слух, нарочито када је тако нешто од кључне важности за исход озбиљног случаја, представљено је у овом тексту.

Методe идентификације гласа

Одгледали смо сви довољно филмова и серија, нарочито америчких да, чак и када нисмо стручњаци, можемо да знамо како изгледа када полиција просторији осумњичене, најчешће петоро, који се иначе не познају, и доведе сведока ког не виде не би ли препознао лице кривца за неки злочин кроз стакло („транспарентно огледало”). Реч је о важном криминалистичком поступку који се спроводи у циљу откривања и доказивања различитих кривичних дела, посебно када су оштећени и учинилац имали непосредан контакт¹. Препознавање се, како закони широм света налажу, организује у службеним просторијама, у присуству јавног тужиоца, полицијских службеника и браниоца осумњиченог.

Међутим, када је реч о идентификацији на основу гласа, поступак препознавања је знатно другачији. Истражитељи прво прибављају снимке гласова осумњичених и неколико других гласова који у различитом степену личе на глас осумњиченог, при чему их је потребно снимити под сличним условима под којима је снимљен глас осумњиченог у истражном поступку. Сведок тада треба да саслуша сним-

ке и идентификује једног од њих. При свему томе јављају се бројни проблеми и недостаци који нису решени, а зарад добробити свих учесника у процесу утврђивања починилаца кривичних дела потребно је да се то учини, па су и бројна истраживања ишла у том правцу. Задатак форензичких лингвиста је да поправе те недостатке, а многи стручњаци верују да су форензички лингвистички курсеви неопходан додатак наставним плановима и програмима права широм света како би се тако утицало на студенте – будуће форензичаре да користе лингвистичке доказе у судским вештачењима. По мишљењу форензичког стручњака, председника Међународног удружења форензичких лингвиста и оснивача и уредника међународног часописа за говорни језик и право „Форензичка лингвистика” Малкома Култарда, основни проблем који је потребно превазићи када се од фонетичара тражи да изнесе мишљење о томе да ли се неки од гласова осумњиченог поклапа или не поклапа са гласом злочинца, огледа се у томе што увек постоје разлике између било која два узорка говора, чак и када их је изговорио исти говорник и када се снимају на истој машини у истој прилици, што би значило у ствари да је задатак форензичког фонетичара да утврди да ли је већа вероватноћа да ће неизбежно

Примљен је низ писмених захтева за откупнину, а затим и аудио-снимак човека који говори са „страним” акцентом, који се припадницима полиције учинио као јужноафрички нагласак.

Фонетском слушном анализом дошло се до закључка да је акценат био маска, тј. да је прави акценат прикривен намерно. Установљено је да је починилац крађе говорник британског енглеског, па је на крају ухапшен трговац антиквитетима из Мидленда, који је затим и признао да је аутор писама и аудио-снимка.

4. Претње авио-компанији Панам

Мешовита анализа коришћена је и у Сједињеним Државама, када је социолингвиста Лабов објавио 1988. године своје закључке о претњама упућеним авио-компанији „Панам”, која је основана 1927, а банкротирала 1991. године. Осумњичени за претње био је човека из Њујорка, који ради у Калифорнији. Лабов је аудитивним испитивањима установио да је осумњичени имао препознатљив њујоршки нагласак, док је позивалац имао бостонски нагласак, што је била неуочљива разлика за адвокате који су водили случај. Лабов је представио и фонетске транскрипције и низ акустичних мерења како би показао да је акценат криминалца сличан акценту Бостонаца, а поготово да се значајно разликује од њујоршког акцента осумњиченог.

У истом случају друга два фонетичара замољена су да процене неке доказе о отиску гласа. Судија се директно ослонио на доказе све тројице, које је похвалио због њихове „јасноће и објективности”, и ослободио оптуженог.

Закључак

Иако смо ми веома далеко од напредних техничких и технолошких средстава која се користе при идентификацији гласовних отисака, радује вест објављена у „Новостима” 17. фебруара 2022. године под називом „Уче да ’читају’ место злочина”¹⁹, у ком је објављено да је **Хемијско-технолошка школа у Суботици једна од две у Србији која школује техничаре за оперативну форензику**. Ове школске године уписана је прва генерација, која броји двадесет девет ученика, који ће током школовања научити да на месту увиђаја препознају трагове, узоркују их и препознају шта може да буде доказни материјал, затим да их правилно конзервирају и не оштете док не стигну до лабораторије, где ће их потом анализирати. На тај начин проширују се домети класичног образовања и пружа подршка младима који би се даље усавршавали на универзитетима на којима су формиране катедре за форензику или макар предмети у тој области.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

- ¹ „Кривична дела изнуде”, докторска дисертација, Гордана Д. Николић, Правни факултет Универзитета у Нишу, стр. 231.
- ² „An Introduction to Forensic Linguistics – Language in Evidence“, Malcolm Coulthard and Alison Johnson, London Routledge 2007, стр. 148.
- ³ <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Information-communications-and-technology-ICT-law-projects/Speaker-Identification-Integrated-Project-SIIP>
- ⁴ „Идентификација говорника у форензичкој акустици и фонетици”, Катарина Минарик, дипломски рад на Едукацијско-реhabилитацијском факултету Свеучилишта у Загребу, 2017, стр. 7.
- ⁵ „Forensic Linguistics“, John Olsson, Continuum International Publishing Group London 2008, стр. 157.
- ⁶ Ибид, стр. 158.
- ⁷ „Идентификација говорника у форензичкој акустици и фонетици”, Катарина Минарик, дипломски рад на Едукацијско-реhabилитацијском факултету Свеучилишта у Загребу, 2017, стр. 17.
- ⁸ Ибид, стр. 17.
- ⁹ Ибид, стр. 20.

- ¹⁰ Ибид, стр. 21.
- ¹¹ „Значај форензичке фонетике у идентификацији гласа”, Зоран Чајка, Факултет за економију, финансије и администрацију, Београд УДК 81’342:004, стр. 7.
- ¹² „An Introduction to Forensic Linguistics – Language in Evidence“, Malcolm Coulthard and Alison Johnson, London Routledge 2007, стр. 149.
- ¹³ <https://journal.equinoxpub.com/IJSSL/article/view/10105>
- ¹⁴ https://www.researchgate.net/publication/276914591_Preparing_a_voice_lineup
- ¹⁵ „An Introduction to Forensic Linguistics – Language in Evidence“, Malcolm Coulthard and Alison Johnson, London Routledge 2007, стр. 144.
- ¹⁶ Ибид, стр. 146.
- ¹⁷ Ибид, стр. 145.
- ¹⁸ Ибид, стр. 149.
- ¹⁹ <https://www.novosti.rs/c/drustvo/vesti/1086881/uce-citaju-mesto-zlocina-hemijsko-tehnoloska-skola-subotici-jedna-dve-srbiji-koja-skoluje-tehnicare-operativnu-forenziku>

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом...” бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом Међународног дана заштите потрошача

Немали број случајева кршења права потрошача при куповини подстакао је светску јавност давно да се замисли како да заштити купце, али и продавце и произвођаче, тако да су у тексту представљене међународна и домаћа регулатива, као и судска пракса из дате области.

Значај заштите права потрошача

Купили сте ципеле на којима пише да су непромочиве, а оне се натопа водом при првом изласку на снег. Исто је и са уређајем за домаћинство који има гаранцију десет година, а поквари се за месец дана. Туристичка агенција продала вам је аранжман у једном хотелу у одређеном месту, а сместила вас у други по доласку тамо. Све су то ситуације у којима се потрошачи широм света бар повремено нађу, без обзир на то да ли купују код овлашћених произвођача и продаваца, ситних трговаца или преко интернета, у онлајн-продавницама. У том смислу нужно је и да трговац и потрошач заштите своја права и интересе, а да би то могли – морају да познају прописе који регулишу куповину и продају.

Иако трговина, као процес, постоји од кад постоји људска цивилизација, с тим што су се начин и валута за трговину мењали, потреба да се ти односи регулишу и заштите потрошачи јавила се так кад је **амерички председник Џон Кенеди 15. марта 1962. године предложио Конгресу, а Конгрес прихватио четири основна права потрошача:**

- право на безбедност,
- право да потрошач буде информисан,
- право на избор и
- право да буде саслушан.

При обраћању Конгресу Џон Кенеди је рекао: „Потрошачи по дефиницији укључују све нас (...). Они су највећа економска група, која утиче и на коју утиче готово свака јавна и приватна економска одлука. А ипак, они су једина значајна група (...) чији се ставови често не чују.”¹¹

Од тада се и међународна јавност посебно бави питањем заштите потрошача, настојећи да формулише правне прописе који ће на најбољи начин регулисати наведену тематику. Последњих деценија заштита потрошача је област која се убрзано развија у државама које се заснивају на тржишном економском принципу, с једне стране, и идејама социјалне одговорности и правичности, с друге, или је бар тако у начелу. Поштовање закона и добрих пословних обичаја у датој области није значајно само са потрошаче, као економски слабије или недовољно информисане стране, већ и за саме трговце, који унапређењем сопственог пословања утичу и на одржање фер надметања на тржишту и поштене конкуренције. Све то и те како доприноси бољим пословним резултатима произвођача и трговаца, али и вишем квалитету производа и услуга које нуде, што се одражава на повећање потрошача.

наметне поправку ствари као начин решавања рекламације. Како је у образложењу пресуде наведено, с обзиром на то да се, након прихватања рекламације, а пре извршене поправке рачунара, тужилац изјаснио да жели нову ствар, то су без утицаја на другачију одлуку истицања жалбе да је такво изјашњење купца неблаговремено, јер је дато по протеклу рок од 24 сата, што није законом одређен преклузивни рок, већ рок који је одредио продавац самостално ради изјашњења купца о начину решавања рекламационог захтева. Такође, рок од шест месеци, прописан чланом 52. став 8. Закона о заштити потрошача, на који се жалба позива, није прописан као рок у ком потрошач може да бира између решавања рекламације поправком или заменом са новом ствари уместо купљене. Тај рок је прописан као период након куповине у ком је за оправку ствари нужна изричита сагласност купца – потрошача, па протеклом истог продавац не стиче право да купцу наметне поправку ствари као начин решавања рекламације, тако да су претходни наводи жалбе одбијени као неосновани. При томе, у конкретном случају, квар хард-диска чија је вредност по продавцу 5.000 динара, што представља приближно 10% вредности купљене ствари, не може да се сматра незнатним.

4. Непостојање правног основа за искључење корисника са водоводне мреже по Решењу Вишег суда у Ваљеву Гж 534/16 од 1. 9. 2016. године

Ако је корисник услуге испоруке воде за домаћинство оспорио висину обавезе по до-

стављеном рачуну и наставио са плаћањем текућих обавеза, а трговац није покренуо судски поступак, не постоји правни основ за искључење корисника са водоводне мреже. У образложењу решења наведено је да је на утврђено чињенично стање првостепени суд правилно применио материјално право када је тужбени захтев тужиоца усвојио као основан, налазећи да је између тужиоца и туженог настао облигациони однос у ком тужилац користи услуге испоруке воде од стране туженог, уз обавезу да исту плаћа по рачунима које му доставља тужени, што тужилац и чини, тако да је стога тужени дужан да тужиоца прикључи на дистрибутивну водоводну мрежу о свом трошку и да извршава своју уговорну обавезу тако што ће наставити испоруку воде тужиоцу. Наведена обавеза туженог произлази и из Закона о заштити потрошача („Сл. гласник РС” бр. 62/2014), чијим је чланом 86. став 3. прописано да, ако потрошач оспори постојање или висину обавезе и настави да уплаћује рачуне за текуће обавезе, трговац не може да искључи потрошача са дистрибутивне мреже и обустави пружање услуге од општег друштвеног интереса до окончања судског поступка, покренутог по захтеву трговца чији је предмет оспоравана обавеза.

Како је тужилац рекламацијом оспорио висину обавеза и наставио са плаћањем обавеза, а тужени није покренуо судски поступак против тужиоца, то тужени није имао правни основ за искључење тужиоца са водоводне мреже.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

- ¹ <http://pokretpotrosaca.org.rs/svetski-dan-prava-potrosaca/>
- ² https://unctad.org/system/files/non-official-document/cicplp2016stat01_Reiter_en.pdf
- ³ <https://www.consumersinternational.org/what-we-do/world-consumer-rights-day/>
- ⁴ Ибид
- ⁵ <https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j9vvik7m1c3gyxp/vignbufel1tch>
- ⁶ <http://pokretpotrosaca.org.rs/svetski-dan-prava-potrosaca/>
- ⁷ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumer-protection-law/review-eu-consumer-law_en
- ⁸ <https://unctad.org/topic/competition-and-consumer-protection/un-guidelines-for-consumer-protection>
- ⁹ Ибид

- ¹⁰ https://unctad.org/system/files/non-official-document/cicplp2016stat01_Reiter_en.pdf
- ¹¹ <https://zastitapotrosaca.gov.rs/za-potrosace>
- ¹² <https://zastitapotrosaca.gov.rs>
- ¹³ <https://zastitapotrosaca.gov.rs/zakonodavstvo>
- ¹⁴ „Водич за заштиту права потрошача”, приредио Душан Протић, Центар за европске политике, Комитет правника за људска права – YUCOM Београд 2019, стр. 30.
- ¹⁵ Ибид
- ¹⁶ <https://www.consumersinternational.org/what-we-do/covid-19/>
- ¹⁷ https://unctad.org/system/files/non-official-document/cicplp2016stat01_Reiter_en.pdf

СЛОБОДАН ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА

- Упутство за израду и објављивање информатора о раду органа јавне власти („Сл. гласник РС” бр. 10/2022 од 28. 1. 2022)
- Одлука о обрасцу и начину достављања годишњег извештаја органа јавне власти о радњама предузетим у циљу примене Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС” бр. 10/2022 од 28. 1. 2022)

РАДНИ ОДНОСИ

- Уредба о изменама и допунама Уредбе о критеријумима за разврставање радних места и мерилима за опис радних места службеника у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 12/2022 од 1. 2. 2022)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о спровођењу интерног и јавног конкурса за попуњавање радних места у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 12/2022 од 1. 2. 2022)
- Закон о измени Закона о платама државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС” бр. 12/2022 од 7. 2. 2022)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о вредновању радне успешности државних службеника („Сл. гласник РС” бр. 20/2022 од 14. 2. 2022)
- Упутство о канцеларијском пословању органа државне управе („Сл. гласник РС” бр. 20/2022 од 14. 2. 2022)
- Правилник о радним местима, односно пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем („Сл. гласник РС” бр. 26/2022 од 22. 2. 2022)

ЗДРАВСТВО

- Уредба о измени и допуни Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 10/2022 од 28. 1. 2022)
- Правилник о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике („Сл. гласник РС” бр. 17/2022 од 11. 2. 2022)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о медицинско-техничким помагалима која се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања („Сл. гласник РС” бр. 18/2022 од 11. 2. 2022)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе („Сл. гласник РС” бр. 18/2022 од 11. 2. 2022)

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини чији је режим издавања на рецепт („Сл. гласник РС” бр. 18/2022 од 11. 2. 2022)

- Правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2022. годину („Сл. гласник РС” бр. 24/2022 од 18. 2. 2022)

БУЏЕТСКИ СИСТЕМ

- Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и начину вођења рачуна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна („Сл. гласник РС” бр. 10/2022 од 28. 1. 2022)

- Правилник о изменама Правилника о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава, корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање и буџетских фондова („Сл. гласник РС” бр. 17/2022 од 11. 2. 2022)

- Правилник о начину и садржају извештавања о извршеним расходима за плате код директних и индиректних корисника буџета Републике Србије у 2022. години („Сл. гласник РС” бр. 24/2022 од 18. 2. 2022)

- Правилник о начину и садржају извештавања о планираним и извршеним расходима за плате у буџетима локалне власти у 2022. години („Сл. гласник РС” бр. 24/2022 од 18. 2. 2022)

ДРЖАВНА ПОМОЋ, ПОДСТИЦАЈИ

- Правилник о изменама и допунама Правилника о ИПАРД подстицајима за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава („Сл. гласник РС” бр. 10/2022 од 28. 1. 2022)

Прејлед њројиса...

области културе („Сл. гласник РС” бр. 10/2022 од 28. 1. 2022)

■ Правилник о допуни Правилника о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе („Сл. гласник РС” бр. 12/2022 од 1. 2. 2022)

■ Списак српских стандарда из области опреме и заштитних система намењених за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама („Сл. гласник РС” бр. 12/2022 од 1. 2. 2022)

■ Уредба о врстама активности и гасовима са ефектом стаклене баште („Сл. гласник РС” бр. 13/2022 од 4. 2. 2022)

■ Правилник о условима за добијање знака произвођача предмета од драгоцених метала, као и знака увозника и знака заступника („Сл. гласник РС” бр. 13/2022 од 4. 2. 2022)

■ Правилник о изгледу и садржини постера са обавештењем, односно изгледом и садржином упозорења о забрани учествовања малолетних лица у играма на срећу, уз одговарајући текст упозорења о превенцији болести зависности („Сл. гласник РС” бр. 13/2022 од 4. 2. 2022)

■ Правилник о преносивости броја за услуге које се пружају преко јавних мобилних комуникационих мрежа („Сл. гласник РС” бр. 13/2022 од 4. 2. 2022)

■ Закон о допуни Закона о ванпарничном поступку („Сл. гласник РС” бр. 12/2022 од 7. 2. 2022)

■ Закон о социјалном предузетништву („Сл. гласник РС” бр. 12/2022 од 7. 2. 2022)

■ Закон о измени Закона о предметима опште употребе („Сл. гласник РС” бр. 12/2022 од 7. 2. 2022)

■ Закон о измени Закона о оружју и муницији („Сл. гласник РС” бр. 12/2022 од 7. 2. 2022)

■ Уредба о спроведеним правилима за интероперабилност скупова и сервиса геопросторних података националне инфраструктуре геопросторних података („Сл. гласник РС” бр. 15/2022 од 8. 2. 2022)

■ Правилник о измени Правилника о јавнобележничкој канцеларији и радном времену јавног бележника („Сл. гласник РС” бр. 16/2022 од 9. 2. 2022)

■ Уредба о одржавању и унапређењу Државног центра за управљање и чување података („Сл. гласник РС” бр. 18/2022 од 11. 2. 2022)

■ Уредба о именовању тела за оцењивање усаглашености („Сл. гласник РС” бр. 18/2022 од 11. 2. 2022)

■ Правилник о изменама и допунама Правилника о методологији за извршавање послова у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Сл. гласник РС” бр. 18/2022 од 11. 2. 2022)

■ Правилник о начину испитивања и жигосања предмета од драгоцених метала, драгоцених метала и њихових легура („Сл. гласник РС” бр. 18/2022 од 11. 2. 2022)

■ Правилник о измени и допуни Правилника о јавнобележничкој канцеларији и радном времену јавног бележника („Сл. гласник РС” бр. 18/2022 од 11. 2. 2022)

■ Судски пословник о допуни Судског пословника („Сл. гласник РС” бр. 18/2022 од 11. 2. 2022)

■ Закон о допунама Закона о Привременом регистру држављана Републике Србије од 16 до 29 година којима се уплаћује новчана помоћ за ублажавање последица пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Сл. гласник РС” бр. 20/2022 од 14. 2. 2022)

■ Правилник о начину исказивања перформанси грађевинских производа и елемената зграде у вези са битним карактеристикама – реакција на пожар, отпорност на пожар и понашање при спољашњем пожару („Сл. гласник РС” бр. 21/2022 од 15. 2. 2022)

■ Правилник о облику и садржини обрасца за одустанак од уговора закљученог на даљину или изван пословних просторија („Сл. гласник РС” бр. 21/2022 од 15. 2. 2022)

■ Правилник о врстама и садржини образложења квалификованих и неквалификованих трошкова и обрасцу захтева за доделу и исплату подстицајних средстава инвеститору да у Републици Србији производи аудио-визуелно дело („Сл. гласник РС” бр. 23/2022 од 17. 2. 2022)

■ Правилник о садржају и начину вођења Евиденције музеја Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 26/2022 од 22. 2. 2022)

... донећих између два броја

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Пословни саветник – штампани часопис: САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед